

معاونت آموزشی و تحصیلات تکمیلی دانشگاه

دستورالعمل نگارش
پایان نامه‌ی کارشناسی ارشد و رساله‌ی دکتری

کد: EM-WI-۴۷-۰۱			
تاریخ بازنگری	شماره‌ی بازنگری	تاریخ اجرا	تاریخ تصویب
۱۳۹۹/۷/۲۷	.	۹۹ - ۴۰۰ سال دوم	۱۳۹۹/۸/۲۷

فهرست مطالب

۱	۱	۱. مقدمه.....
۱	۱	۱-۱. ضوابط کلی در نگارش پایان نامه / رساله.....
۳	۳	۲. ترتیب بخش ها و تایپ متن پایان نامه / رساله.....
۵	۵	۲-۲. فاصله گذاری و حاشیه بندی صفحات پایان نامه / رساله.....
۶	۶	۲-۳. شماره گذاری صفحات، فصل ها و بخش ها.....
۷	۷	۲-۴. سرصفحه (Heading).....
۸	۸	۲-۵. نگارش فرمول و رابطه های ریاضی
۹	۹	۲-۶. نگارش عدد در متن.....
۹	۹	۲-۷. پانویس.....
۱۰	۱۰	۲-۸. آوانویسی و آوانگاری
۱۱	۱۱	۲-۹. نحوه ارجاع در متن و فهرست منابع
۱۱	۱۱	۳. جدول ها، شکل ها و نمودارها
۱۲	۱۲	۳-۱. جدول.....
۱۳	۱۳	۳-۲. شکل و نمودار.....
۱۴	۱۴	۴. مشخصات نسخه ی چاپی پایان نامه / رساله جهت تحویل به کتابخانه مركزی
۱۴	۱۴	۴-۱. متن روی جلد.....
۱۵	۱۵	۴-۲. عطف پایان نامه / رساله.....
۱۵	۱۵	۴-۳. متن پشت پایان نامه / رساله.....
۱۶	۱۶	۴-۴. جنس جلد پایان نامه / رساله.....
۱۶	۱۶	۴-۵. رنگ جلد.....
۱۶	۱۶	۴-۶. مشخصات کاغذ.....
۱۷	۱۷	۵. مشخصات نسخه ی الکترونیکی پایان نامه / رساله (CD جهت تحویل به کتابخانه مركزی و بارگذاری در پیشخوان خدمت گلستان).....

۱. مقدمه

هدف اصلی از تهیه‌ی این دستورالعمل، دستیابی به الگویی جامع و استاندارد نمودن ساختار کلی تدوین پایاننامه‌ی کارشناسی ارشد و رساله‌ی دکتری است. بدین منظور، لازم است دانشجویان پس از دفاع نهایی، بهمنظور نگارش و تحويل پایاننامه/ رساله، مطالب زیر را بهدقت مطالعه و مطابق دستورالعمل، قسمتهای مختلف پایاننامه/ رساله‌ی خود را تدوین و ارائه کنند.

۱-۱. ضوابط کلی در نگارش پایاننامه / رساله

در تهیه و تدوین پایاننامه / رساله، نکات زیر باید رعایت شود:

- مطالب باید فقط در راستای موضوع تحقیق باشد و از ارائه مطالب متفرقه اجتناب شود.
 - مطالب باید کاملاً واضح، منظم و قابل فهم باشند.
 - در صورت استفاده از نقل قول مستقیم، باید حتماً از علامت «« استفاده شود.
 - علامتهای نقطه، کاما، «؟»، «:» و ... باید به واژه‌ی قبلی بچسبند و با واژه‌ی بعدی، یکفاصله (Space) داشته باشند.
 - پرانتر باز، کروشه باز و موارد مشابه با یکفاصله از حرف قبلی و با یکفاصله از حرف بعدی درج شوند و محتويات داخل آن‌ها بدون فاصله قرار گیرند.
 - نام افراد غیرایرانی بهصورت فارسی ذکر و نام لاتین آن‌ها در اولین استفاده در پانویس ذکر شود.
 - بین مقدار کمیت و واحد، باید یکفاصله‌ی خالی درج شود. (مثال؛ درست: ۵۰ kN، غلط: ۵۰ kN)
 - واحد کمیت‌ها با حروف کوچک نوشته شوند مگر آن که واحد موردنظر جزو اسامی خاص باشد.
- (مثل: پاسکال P یا نیوتون N)

نحوه‌ی صحیح حروف‌چینی بعضی از واحدها در جدول (۱-۱) ارائه شده است.

جدول ۱-۱. مقایسه‌ی شیوه‌ی درست و نادرست حروف‌چینی واحدها

نادرست	درست	واحد
Kn, KN	kN	کیلو نیوتون
pa	Pa	پاسکال
Mpa	MPa	مگا پاسکال
Sec یا S	sec یا s	ثانیه

- در نگارش پایاننامه / رساله دستور خط مصوب فرهنگستان زبان و ادب فارسی باید رعایت شود. این دستور خط با آخرين ويراييش نرمافزار «وبراستيار» قابل اجرا است.
- پیشوندها و پسوندها بدون فاصله از واژه‌ی مربوط، درج شود. بدین منظور باید از نیم‌فاصله استفاده کرد.
- به عنوان مثال: «پیش‌تنیده» درست ولی «پیش‌تنیده» غلط است؛ زیرا در حالت دوم، بین «پیش» و «تنیده» فاصله درج شده است.

در جدول (۱-۲) مثال‌هایی برای حروفچینی درست و نادرست ارائه شده است.

جدول ۱-۲. مقایسه‌ی شیوه‌ی درست و نادرست نگارش متن

نادرست	درست
میشود، می شود	می‌شود
تکیه گاه	تکیه‌گاه
... است است.
... چگونه است ؟ آیا چگونه است؟ آیا چگونه است؟ آیا ...
مثالاً ، در مثالاً، در مثالاً،در	مثالاً، در
تکیه گاهها تکیه‌گاه ها	تکیه‌گاهها
رضایت بخش	رضایت‌بخش
نرم افزار	نرم‌افزار
این روش (که ...	این روش (که ...
۱۹۹۷ ... (ارائه ۱۹۹۷ ...) ارائه	۱۹۹۷ ... (ارائه) ۱۹۹۷ ...
مرجع [۱] به ... مرجع [۱] به ... مرجع [۱] به ... مرجع [۱] به ... مرجع [۱] به ...	مرجع [۱] به ...
درروش	در روش
و در نتیجه: و در نتیجه: و در نتیجه : و درنتیجه:	و در نتیجه:
آقای دکتر حسینی در تحقیق خود ... دکتر حسینی در تحقیق خود ...	حسینی در تحقیق خود ...
آقای wang (۲۰۰۶) نشان داد که ... آقای ونگ (۲۰۰۶) نشان داد که ...	ونگ (۲۰۰۶) نشان داد که ...
راه ها، راهها	راه‌ها

۲. ترتیب بخش‌ها و تایپ متن پایان نامه / رساله

ترتیب بخش‌های مختلف پایان نامه / رساله به شرح جدول‌های (۱-۲)، (۲-۲)، (۳-۲) و (۴-۲) است. دانشجویان باید با توجه به ترتیب بخش‌ها، نوع و اندازه‌ی قلم ذکر شده، پایان نامه / رساله‌ی خود را تنظیم کنند.

جدول ۲-۱. قسمت اول (ابتدایی) پایان نامه / رساله

ردیف	عنوان	قلم و اندازه
۱	* صفحه‌ی روی جلد پایان نامه / رساله	مطابق الگو ^۱
۲	جدول اطلاعات پایان نامه / رساله به زبان انگلیسی (کاور پیج انگلیسی)	مطابق الگو
۳	جدول اطلاعات پایان نامه / رساله به زبان فارسی (کاور پیج فارسی)	مطابق الگو
۴	صفحه‌ی «بسم الله الرحمن الرحيم» (متن در وسط صفحه و پشت صفحه سفید باشد.)	مطابق الگو
۵	** صفحه‌ی عنوان داخل پایان نامه / رساله (مندرجات روی جلد به همراه ذکر استاد مشاور)	مطابق الگو
۶	تعهد اصالت اثر دانشگاه الزهراء	مطابق الگو
۷	گواهی دفاع از پایان نامه / رساله	مطابق الگو
۸	تقدیم (اختیاری)	اختیاری
۹	سپاس‌گزاری (اختیاری)	اختیاری
۱۰	*** چکیده به زبان فارسی	B Nazanin ۱۲
۱۱	فهرست نوشتار	B Nazanin ۱۲
۱۲	فهرست کوتنهنوشت‌ها (علامت اختصاری) (در صورت وجود)	B Nazanin ۱۲
۱۳	فهرست جدول‌ها (در صورت وجود)	B Nazanin ۱۲
۱۴	فهرست شکل‌ها (در صورت وجود)	B Nazanin ۱۲
۱۵	فهرست نمودارها (در صورت وجود)	B Nazanin ۱۲
۱۶	فهرست پیوست‌ها (در صورت وجود)	B Nazanin ۱۲

^۱ منظور از الگو، Template تهیه شده جهت تدوین پایان نامه / رساله است که از طریق سایت در دسترس قرار گرفته است.

- * برای رشته‌های عربی، فرانسه و... صفحه‌ی زرکوب روی جلد پایاننامه/ رساله باید به زبان عربی، فرانسه و... باشد.
- ** برای رشته‌های عربی، فرانسه و... صفحه‌ی عنوان داخل پایاننامه/ رساله علاوه بر زبان عربی، فرانسه و... باید به زبان فارسی هم باشد.
- *** برای رشته‌های عربی، فرانسه و... چکیده علاوه بر زبان عربی، فرانسه و... باید به زبان فارسی هم باشد؛ در این صورت چکیده‌ی فارسی پس از چکیده‌ی عربی، فرانسه و... می‌آید.

جدول ۲-۲. قسمت دوم (محتوای) پایاننامه / رساله

ردیف	عنوان	قلم و اندازه
	عنوان فصل‌ها	Bold B Nazanin ۱۸
	نخست متن	Bold B Nazanin ۱۶
۱۷	سرعنوان دوم به بعد متن	Bold B Nazanin ۱۴
	متنا فصول (در صفحات بعد از عنوان فصل)	B Nazanin ۱۴
	متنا انگلیسی	Times New Roman ۱۲
	متنا فرانسه	Times New Roman ۱۴
	متنا عربی	Traditional Arabic ۱۶

در صورت استفاده از واژه‌های انگلیسی در متن فارسی، از قلم *Times New Roman* ۱۳ به صورت ایتالیک استفاده شود.

اسامی علمی موجودات زنده (اعم از گیاهان، جانوران، ویروس‌ها، قارچ‌ها، باکتری‌ها و...) باید مطابق سیستم دو نامی و قلم ایتالیک باشد و در هنگام کاربرد برای اولین بار، نام مؤلف^۱ نیز با قلم عادی ذکر شود.

جدول ۲-۳. قسمت سوم (پایاننامه) پایاننامه / رساله

ردیف	عنوان	قلم و اندازه
۱۸	فهرست منابع	B Nazanin ۱۲
۱۹	پیوست‌ها	Times New Roman ۱۱
۲۰	واژه‌نامه‌ی توصیفی (در صورت نیاز)	B Nazanin ۱۳
۲۱	واژه‌نامه‌ی فارسی به انگلیسی (در صورت نیاز)	B Nazanin ۱۴
۲۲	واژه‌نامه‌ی انگلیسی به فارسی (در صورت نیاز)	B Nazanin ۱۴
۲۳	فهرست مقاله‌های برگرفته از پایاننامه / رساله (در صورت وجود)	B Nazanin ۱۲

^۱ کسی که اولین بار شرح‌گونه داده است.

ردیف	عنوان	قلم و اندازه
۲۴	کارنامک (برای کارشناسی ارشد اختیاری و برای دکتری الزامی است)	B Nazanin ۱۳ Times New Roman ۱۲ Times New Roman ۱۲ Traditional Arabic ۱۲
	چکیده به زبان انگلیسی	Times New Roman ۱۱
	صفحه‌ی عنوان انگلیسی داخل پایان‌نامه/ رساله (مندرجات پشت جلد به همراه ذکر استاد مشاور)	مطابق الگو
	صفحه‌ی عنوان زرکوب پشت جلد پایان‌نامه/ رساله به زبان انگلیسی	
۲۵		
۲۶		
۲۷		

جدول ۲-۴. نوع و اندازه قلم قسمت‌های دیگر پایان‌نامه / رساله

ردیف	عنوان	قلم و اندازه
۲۸	استنادهای انگلیسی درون متن	Times New Roman ۱۳
۲۹	استنادهای فارسی درون متن	B Nazanin ۱۴
۳۰	عنوان جدول / نمودار / شکل	B NazaninBold ۱۲
۳۱	متن نوشتاری جدول / نمودار / شکل	B Nazanin ۱۲
۳۲	عنوان بالای صفحه و شماره‌ی صفحه	B Nazanin ۱۲
۳۳	فارسی	B Nazanin ۱۰
	انگلیسی	Times New Roman ۹
	فرانسه	Times New Roman ۹
	عربی	Traditional Arabic ۱۰

۲-۲. فاصله‌گذاری و حاشیه‌بندی صفحات پایان‌نامه / رساله

❖ فاصله‌گذاری

- فاصله‌ی میان خطوط در همه‌ی متون باید ۱/۱۵ سانتی‌متر باشد. اما فاصله‌ی سطرها در چکیده‌ی فارسی و انگلیسی برابر ۱ سانتی‌متر (معادل *single* در نرم‌افزار *word*) است.
- فاصله‌ی سرعنوان (*Heading*) با بند پیشین باید ۱۲ پی‌تی^۱ و با خط بعدی ۶ پی‌تی باشد.
- فاصله‌ی بین دو سطر پانویس (*Footnote*) به اندازه‌ی نصف فاصله‌ی سطر تعیین‌شده در متن اصلی است.

- بهتر است صفحه‌ی نخست نوشتار هر فصل با سه‌سطر فاصله از بالا آغاز شود.

❖ حاشیه‌بندی صفحات پایاننامه / رساله

- در صفحه‌آرایی پایاننامه / رساله به جز صفحه‌های تقدیم و سپاس‌گزاری (که اختیاری هستند)، قادر تزیینی و تذهیب و مانند آن‌ها به کار نمی‌رود.
- در صورتی که در برخی موارد اندازه‌ی شکل‌ها یا جدول‌ها بزرگ‌تر از فضای داخلی حاشیه‌ها باشد، با کوچک‌کردن آن‌ها یا با استفاده از کاغذ ۳ A (به صورت تاخورده) حاشیه رعایت می‌شود.
- حاشیه‌ی صفحات مختلف پایاننامه / رساله در جدول (۲-۵) ذکر شده است.

جدول ۲-۵. حاشیه‌بندی صفحات پایاننامه / رساله

حاشیه	صفحات عنوان	صفحات زوج	صفحات فرد	سمت راست صفحه	سمت چپ صفحه	بالای صفحه	پایین صفحه
صفحات عنوان	۳/۵ سانتی‌متر	۲/۵ سانتی‌متر	۲/۵ سانتی‌متر	۰۱ سانتی‌متر	۱۰ سانتی‌متر	۲/۵ سانتی‌متر	۲/۵ سانتی‌متر
صفحات زوج	۲/۵ سانتی‌متر	۳/۵ سانتی‌متر	۲/۵ سانتی‌متر				
صفحات فرد	۲/۵ سانتی‌متر	۳/۵ سانتی‌متر	۲/۵ سانتی‌متر				

۲-۳. شماره‌گذاری صفحه‌ها، فصل‌ها و بخش‌ها

❖ شماره‌گذاری صفحه‌ها

- شماره‌گذاری همه‌ی صفحه‌ها در بالای آن‌ها، به فاصله‌ی دو سانتی‌متر از لبه‌ی بیرونی صفحه انجام می‌شود. شماره‌ی صفحه‌های زوج در گوشی بالای سمت راست و شماره‌ی صفحه‌های فرد در گوشی بالای سمت چپ صفحه نوشته شود.
- شماره‌گذاری پایاننامه / رساله از صفحه‌ی «بسم الله الرحمن الرحيم» و با شماره‌ی «۱» آغاز شود (صفحه‌ی «بسم الله الرحمن الرحيم» دارای شماره‌ی صفحه یک است؛ ولی نمایش داده نشود) و صفحه‌های دیگر (بخش‌های آغازین، متن اصلی و پیوست‌ها) با شماره‌های پیاپی به‌دنبال آن می‌آیند.
- شماره‌ی صفحه در بخش‌های آغازین و صفحه‌های شامل عنوان فصل‌ها و دیگر بخش‌های اصلی پایاننامه / رساله مانند فهرست‌ها و... در شماره‌بندی لحاظ شوند؛ ولی نمایش داده نشوند.
- هر فصل از صفحه‌ی فرد آغاز می‌شود.
- صفحه‌های مربوط به فهرست‌ها نیز از صفحه‌ی فرد آغاز می‌شوند.

❖ شماره‌گذاری بخش‌ها و زیربخش‌ها

- برای شماره‌گذاری در تمام متن باید عدد، خط تیره و در انتهای بخش‌ها و زیربخش‌ها نقطه‌ی فارسی (برای نمونه: ۱-۲) به کار رود.
- در فصل‌ها، هر موضوع اصلی می‌تواند چند بخش شود. شماره‌گذاری هر یک از بخش‌ها به ترتیب با شماره‌های فصل و بخش است که با یک خط تیره از یکدیگر جدا می‌شوند. بدین‌سان، عدد سمت راست بیانگر شماره‌ی فصل و عدد سمت چپ بیانگر شماره‌ی بخش است. اگر هر بخش، چند زیربخش داشته باشد، شماره‌ی هر زیربخش نیز در سمت چپ، پس از خط تیره افزوده می‌شود. برای نمونه برای فصل نخست، بخش سوم، زیربخش دوم، شماره‌ی ۱-۳-۲. نوشته می‌شود.
- شماره‌گذاری عنوان‌های فرعی تا سه سطح توصیه می‌شود و حداقل تا چهار سطح قابل افزایش است. باید سعی شود شماره‌ی عنوان‌ین فرعی تک رقمی باشد؛ زیرا افزایش رقم‌ها، در ک ارتباط بین مطالب را مشکل می‌سازد.
- بند (پاراگراف) اول ذیل هر عنوان بدون تورفتگی و بلافصله بعد از عنوان می‌آید. اما بندھای بعد با نیمسانتی متر تورفتگی نوشته می‌شوند.
- جدول‌ها/ نمودارها/ شکل‌ها نیز مانند بخش‌ها شماره‌گذاری می‌شوند. برای نمونه برای شکل پنج از فصل دو، شماره‌ی ۲-۵. نوشته می‌شود.
- پیوست‌های پایان‌نامه/ رساله با الفبای فارسی (الف، ب، پ، ت، ث، ...) شماره‌گذاری می‌شوند. این شماره‌گذاری به همان ترتیبی انجام می‌شود که به پیوست‌ها در متن اصلی اشاره شده است. برای نمونه «پیوست الف: نام سازمان‌های شرکت‌کننده در پژوهش».
- جدول‌ها/ نمودارها/ شکل‌های هر پیوست بر پایه‌ی همان پیوست، شماره‌گذاری می‌شوند. برای نمونه دومین جدول در پیوست الف، نوشته می‌شود: جدول الف.۲.

۴-۴. سرصفحه (Heading)

در سرصفحه‌ی بالای صفحه‌های فرد (صفحه‌های سمت چپ)، عنوان فصل در کناره‌ی سمت راست و شماره‌ی صفحه در کناره‌ی سمت چپ می‌آیند و در سرصفحه‌ی بالای صفحه‌های زوج، عنوان فصل در کناره‌ی سمت چپ و شماره‌ی صفحه در کناره‌ی سمت راست می‌آیند. باید یک خط جداکننده‌ی متن از سرصفحه نیز در همه‌ی صفحه‌های فرد و زوج (به جز صفحه‌ی «بسم الله الرحمن الرحيم»، صفحه‌ی عنوان، شروع فهرست‌ها و فصل‌ها، برگ‌های سفید و صفحه‌ی نخست پیوست‌ها) بیاید.

۲-۵. نگارش فرمول‌ها و رابطه‌های ریاضی

- اگر چند فرمول و رابطه‌ی ریاضی در متن باشند، باید آن‌ها را شماره‌گذاری پیاپی کرد. برای فرمول‌ها و رابطه‌های ریاضی در متن، دو شماره نوشته شود که با خط تیره از هم جدا می‌شوند. عدد سمت راست بینگر شماره‌ی فصل و عدد سمت چپ شماره‌ی ترتیب فرمول و رابطه‌ی ریاضی در آن فصل است.

- شماره‌ی فرمول یا رابطه‌ی ریاضی در یک پرانتز و در آغاز سمت راست خطی می‌آید که فرمول در آن نوشته شده است. برای نمونه برای فرمول پنجم از فصل نخست نوشته می‌شود:

$$2 \quad y=f(x) \quad (5-1)$$

- شماره‌ی فرمول و رابطه‌ی ریاضی از آخرین علامت آن، باید دست کم ده فاصله (Space) داشته باشد.

- شماره‌ی فرمول و رابطه‌ی ریاضی در معادله‌های یکخطی در همان خط و در معادله‌های چندخطی در آخرین خط آن نشان داده می‌شود.

- چنان‌چه فرمول‌ها و رابطه‌های ریاضی کوتاه در یک خط جای گیرند، با فاصله‌ای پیش و پس از آن، به عنوان بخشی از متن نوشته می‌شوند. اگر فرمول یا رابطه‌ی ریاضی از متن جدا شود، بر پایه‌ی اندازه‌ی آن، یا در مرکز صفحه قرار می‌گیرد یا با تورفتگی نشان داده می‌شود.

- در گزارش‌هایی که علامت‌ها و نمادهای بسیاری دارند، همه‌ی رابطه‌های ریاضی برای انسجام و یکپارچگی بیشتر، جدا از خط‌ها و با شماره مشخص می‌شوند.

- فرمول‌ها و رابطه‌های ریاضی چه بخشی از متن باشند و چه جدا از آن- با حرف‌های کج (ایتالیک) نوشته می‌شوند.

- چنان‌چه فرمول یا معادله‌ی بلندی در یک خط جای نگیرد، بخش‌های آن به این ترتیب جدا می‌شوند:

- پیش از علامت مساوی یا نامساوی؛
- پیش از علامت جمع یا تفریق؛
- پیش از علامت ضرب؛
- پس از یک دسته پرانتز یا قلاب؛
- پیش از علامت انتگرال، حاصل جمع یا حاصل ضرب.

- هنگامی که یک فرمول یا رابطه‌ی ریاضی بلند و در چند خط باشد، میان خط‌ها فاصله‌ی اضافی گذاشته شود. شماری از بسته‌های نرم‌افزاری کامپیوتری که برای نوشتمن معادلات درست شده‌اند، فاصله‌ی میان خط‌ها را خودکار درست می‌کنند.

- چنان‌چه تعریف نمادهای شیمی به درک بهتر آن‌ها کمک کند، تعریف آن‌ها نوشته شود.

- معادله‌های شیمیایی می‌توانند در متن یا جدا از آن باشند.
- نمادهای شیمیایی به انگلیسی غیرایتالیک نوشته می‌شوند.
- چنان‌چه این نمادها جدا از متن بیایند، باید به ترتیب شماره‌گذاری و شماره‌ی آن‌ها در سمت چپ واکنش بیاید.
- معادله‌های شیمیایی جدا از رابطه‌های ریاضی شماره‌گذاری نمی‌شوند.
- چنان‌چه معادله‌ای شیمیایی بلندتر از آن باشد که در یک خط جا شود، پس از علامت پیکان شکسته می‌شود.

۶-۶. نگارش عدد در متن

- در متن انگلیسی نباید از اعداد فارسی استفاده شود.
- در عبارت‌های زیر عدد می‌تواند در متن نوشتار به کار رود:
 - کمیت‌های دقیق، هنگامی که عدد هماهنگ شمارش می‌آید؛
 - اعشار، کسر و اعداد مخلوط؛
 - اقلام شماره‌گذاری شده در یک فهرست؛
 - تاریخ‌ها، نشانی‌ها و زمان‌هایی از روز.
- نگارش و تایپ اعداد لاتین و فارسی باید متفاوت از هم باشند:
 - نگارش صحیح اعداد اعشاری در فارسی: ۰/۱ و ۴/۵
 - نگارش صحیح اعداد اعشاری در انگلیسی: .۱۰ و ۰.۵۴
 - توجه به این نکته ضروری است که نوشتمن ۴/۵ در لاتین نشان‌دهنده‌ی کسر است؛ نه اعشار و همین‌طور ۰.۵ در فارسی صحیح نیست.

۷-۷. پانویس

- در پایان‌نامه/رساله سه‌گونه پانویس بیشتر به کار نمی‌رود:
 - توضیحی (برای توضیحی افزون بر متن): منظور از این پانویس توضیح و تفسیر افزون بر متن است که برای روشن کردن مطلبی مشکل و مبهم یا آگاهی بیشتر خواننده آورده می‌شود.
 - ترجمه‌ای (برای آوردن برابرنهاد یک واژه به زبان دیگر)؛
 - آوانویسی یا تلفظ یک واژه.
- هر سه‌گونه پانویس در تمام متن پایان‌نامه/رساله تنها در نخستین باری می‌آیند که در متن به هریک از آن‌ها اشاره می‌شود.
- برای پانویس‌های فارسی یا عربی، از شماره‌گذاری فارسی و برای پانویس به زبان دیگر، شماره‌گذاری به زبان انگلیسی (ولی در پی هم) انجام می‌شود.

- شماره‌ی پانویس چه در متن و چه در پانویس، با اندیس بالا (به عنوان نمونه: ^۱X) نوشته می‌شود.
- پس از عدد پانویس، چه در متن و چه در پانویس، یک فاصله می‌آید.
- در پانویس، نوشه‌های فارسی راستچین و انگلیسی چپچین و بدون تورفتگی در خط نخست و با تورفتگی به اندازه‌ی شماره‌ی پانویس از خط دوم به بعد می‌آیند.
- نخستین حرف پانویس‌های انگلیسی، بزرگ نوشته می‌شود.
- اگر پانویس، یک واژه یا نام باشد، در پایان آن نقطه گذاشته نمی‌شود، ولی اگر جمله باشد، از قواعد جمله‌نویسی -چه به فارسی و چه به زبان‌های دیگر- پیروی می‌کند.
- پانویس مربوط به هر صفحه با رسم یک خط افقی از متن اصلی جدا می‌شود.
- شماره‌ی پانویس‌های هر صفحه از «یک» آغاز می‌شود.
- بهتر است پانویس‌های یک صفحه از یک‌پنجم آن افزون نباشد.
- پانویس فارسی از سمت راست و پانویس انگلیسی از سمت چپ درج می‌شوند.
- آوردن اصل کلمه یا عبارت انگلیسی در پانویس، برای اولین بار ضرورت دارد؛ ولی در صورت تکرار، می‌توان فقط از حروف اختصاری استفاده کرد.
- در مواردی که لازم است از حروف اختصار انگلیسی در متن استفاده شود، ابتدا معادل فارسی آورده می‌شود و سپس حروف اختصار در پرانتز قرار می‌گیرند و شماره‌ی پانویس بعد از پرانتز به صورت بالانویس قرار می‌گیرد. در اصل، کلمه یا عبارت انگلیسی در پانویس ارائه می‌شود.
- هرگاه جدول، شکل و نمودار دارای پانویس باشد این پانویس درست ذیل جدول، شکل و نمودار قرار می‌گیرد و شماره‌گذاری آن‌ها مستقل از شماره‌گذاری پانویس‌های متن است.

۲-۸. آوانویسی و آوانگاری

آوانویسی به معنای استفاده از حروف فارسی برای نشان‌دادن تلفظ صحیح کلمات و آوانگاری به معنای استفاده از الفبای بین‌المللی آوانگاری^(۱) (IPA) به همین منظور است. آوانگاری بازکردن دیداری صدای گفتار (یا آواها) است که در آن برای نشان‌دادن هر آوا، نویسه‌ای ویژه به کار می‌رود. توصیه می‌شود که نام‌های جغرافیایی (مکانی)، نام‌های خاص (گیاهان، جانوران، اشیا و...) و نام‌های علمی، آوانویسی شوند؛ اما در چکیده و عنوان، آوانویسی الزامی است. برای آوانگاری تخصصی در رشته‌های مرتبط، از فونت *DoulosSIL* استفاده می‌شود.

مثال:

: (Lavander) اسطوخودوس

آوانویسی: لاوندا / لاوندر؛

آوانگاری: læv.ə.ndər;

نام علمی: Lavandulastoechas L

۹-۲. نحوه ارجاع در متن و فهرست منابع

لازم است به تمام منابعی که در متن مورد استفاده قرار می‌گیرند، اشاره شود. چنان‌چه در داخل متن از یک منبع مطلبی نقل شود، بلافصله بعد از خاتمه‌ی جمله، پرانتز باز و مرجع ذکر می‌شود. نحوه ارجاع در متن باید به روش APA باشد که در الگو، نمونه‌های مختلف آن ذکر شده است.

چنان‌چه در داخل متن از یک منبع، مطلبی نقل شود لازم است که جزئیات منبع مورد استفاده در بخش فهرست منابع، به روش APA به‌طور کامل ذکر شود.

استفاده از نرم افزارهای استناددهی (مانند Mendeley و EndNote) توصیه می‌شود. جهت پویا نمودن فهرست منابع و در صورت عدم استفاده از نرم افزارهای استناددهی، حتماً از طریق hyperlink دستور در نرم افزار word به سایت منبع ارجاع دهید.

۳. جدول‌ها، شکل‌ها و نمودارها

در ارائه‌ی جدول، شکل و نمودار در متن پایان‌نامه / رساله، موارد زیر باید مدنظر قرار گیرند:

- تمامی جدول‌ها، شکل‌ها و نمودارها باید دارای عنوان باشند.
- عنوان هر جدول در بالای آن (وسط‌چین) و عنوان هر شکل و نمودار در پایین آن (وسط‌چین) نوشته می‌شود.
- اگر جدول، شکل و نمودار از منبع دیگری گرفته شده باشند، باید به آن منبع در پرانتز و پس از عنوان استناد شود.
- برای اشاره به شماره‌ی شکل‌ها، جدول‌ها و روابط در متن، باید شماره‌ی آن‌ها در پرانتز نوشته شود. مثال: شکل (۱-۲)
- لازم است به تمام جدول‌ها، شکل‌ها و نمودارها در متن ارجاع داده شود و توضیح و توصیف کافی در مورد آن‌ها ارائه شود.
- چنان‌چه شکلی دارای چند قسمت است، هر قسمت به‌صورت (الف)، (ب) و... مشخص می‌شود.
- محل قرارگیری جدول‌ها، شکل‌ها و نمودارها بهتر است بعد از اولین اشاره به شماره‌ی آن‌ها در متن قرار گیرد.
- فاصله‌ی عنوان جدول تا خط پیش از آن و عنوان شکل تا خط پس از آن باید شش «پی‌تی» باشد.

۳-۱. جدول

جدول‌ها برای ارائه مطالب آماری و موضوعی در چارچوبی به کار می‌روند که خواننده بتواند اهمیت مقایسه‌ها، روندها و کمیت‌های جداگانه را بازشناسد. ویژگی‌های زیر برای کاربرد بهتر جدول سفارش می‌شوند.

- عنوان جدول: هر جدول باید عنوانی داشته باشد. این عنوان نیز مانند دیگر عنوان‌ها باید روشن و خلاصه باشد و محتوای جدول را نیز بازنماید.
- نوشتن واحدهای شمارش: سرنویس ستون یا سطر، جای خوبی برای نوشتن واحدهای شمارش یا اندازه‌گیری است. اگر همه‌ی عده‌ها در جدول، واحد شمارش همانند داشته باشند، نام واحد شمارش در عنوان جدول نوشته می‌شود.
- شماره‌گذاری: جدول‌ها باید با عده‌ای پیاپی در سراسر پایان‌نامه یا رساله به صورت دوگانه (شماره فصل همراه شماره جدول) نوشته شود. پس از عنوان جدول، علامت‌های سجاوندی نمی‌آیند.
- جداسازی: بهتر است برای جداسازی بخش‌های جدول، خط‌های افقی به کار روند و خطی در بالا و پایین سرنویس ستون‌ها و همچنین زیر آخرین سطر داده‌ها کشیده شود. بهتر است خط‌های عمودی برای جداکردن ستون‌ها کمتر به کار روند و به جای آن فضای سفید گذاشته شود.
- پانویس‌های جدول: پانویس‌های جدول، مستقل از پانویس‌های متن هستند و با حرف‌های کوچک با اندیس بالا نشان داده می‌شوند که با «أ» آغاز می‌شوند. اگر حرف‌های انگلیسی، ابهام درست کنند یا نویسنده نخواهد آن‌ها را به کار برد (مانند جایی که فرمول‌های ریاضی و شیمی باشند) مجموعه‌ای از نمادها (مانند *، †، # و...) را می‌توان برای پانویس به کار برد. حرف‌ها یا نمادها برای پانویس‌های فارسی از راست به چپ و برای انگلیسی و یونانی از چپ به راست و همگی از بالا به پایین و زیرخط پایینی جدول می‌آیند.
- در جدول‌های فارسی، اولین ستون جدول باید در سمت راست جدول قرار گیرد.
- فاصله‌ی بین آخرین سطر از متن تا عنوان جدول ۶ پی‌تی و همچنین فاصله‌ی عنوان جدول تا خود جدول باید ۶ پی‌تی باشد.
- جدول‌هایی را می‌توانیم به صورت افقی قرار دهیم که عرض آن‌ها بیشتر از ۱۶ سانتی‌متر باشد. همچنین باید طوری قرار گیرند که متن بالای آن‌ها در صفحات زوج به سمت لبه‌ی پایان‌نامه/ رساله و در صفحات فرد به سمت عطف پایان‌نامه/ رساله واقع شود. همچنین جدول‌هایی که در راستای طولی کاغذ تنظیم می‌شوند، باید طوری قرار گیرند که متن پایین آن‌ها در صفحات زوج به سمت عطف پایان‌نامه/ رساله و در صفحات فرد به سمت لبه‌ی پایان‌نامه/ رساله قرار گیرد.

- جدول در چند صفحه: اگر نیاز باشد، ستون‌های جدول می‌توانند در صفحه‌های پیاپی ادامه یابند.
اگر جدولی در صفحه‌های بعد ادامه یابد، شماره و عنوان جدول، سرنویس ردیفها و ستون‌ها تکرار می‌شوند. اگر واحدها و نمادها در سرنویس ستون‌ها بیایند، در پرانتز نوشته می‌شوند و در ستون‌ها تکرار نمی‌شوند. اگر اطلاعات خانه‌ای از جدول در دسترس نباشد، خط تیره برای پرکردن آن خانه به کار می‌رود.

۲-۳. شکل و نمودار

- در ارائه شکل و نمودار، موارد زیر باید مدنظر قرار گیرند:
- سادگی: شکل‌ها باید ساده و روشن باشند.
 - کیفیت بالا: شکل‌ها باید به اندازه‌ی کافی شفاف و با اندازه‌ی مناسب باشند. (توصیه می‌شود حداقل رزولوشن ۳۰۰ دی پی آی باشد.)
 - هر شکل و نمودار باید بدون مراجعه به متن بتواند اطلاعات موردنظر را ارائه دهد و یافته‌های موجود در آن قابل تجزیه، تحلیل و ارزیابی باشد.
 - فاصله‌ی بین توضیح مربوط به شکل و نمودار تا اولین سطر از متن باید ۶ پی تی و همچنین فاصله‌ی شکل و نمودار تا توضیح مربوط به شکل و نمودار باید ۶ پی تی باشد.
 - در نمودارها باید محورها دارای عنوان و واحد باشند.
 - شکل‌ها باید واضح و در صورت نیاز دارای راهنمای Legend باشند. (توصیه می‌شود، حداقل رزولوشن ۳۰۰ دی پی آی باشد.)
 - شکل‌ها تا حد امکان باید به نحوی تهیه شوند که در صورت چاپ سیاه و سفید نیز علائم و نشانه‌های به کار رفته در آن‌ها قابل تشخیص باشند.
 - در نمودارها، محورهای افقی و عمودی باید کاملاً مشخص باشند و در صورتی که نمودار بیش از یک منحنی داشته باشد، به راهنمای نیاز دارد. با توجه به استفاده از چاپ سیاه و سفید، منحنی‌ها باید با به کارگیری طیف رنگی خاکستری از یکدیگر متمایز شوند.
 - اگر شکل‌های بسیاری در متن باشند، شروع شماره‌گذاری آن‌ها از هر فصل یا بخش بهتر است. این کار، خطر شماره‌گذاری نشدن برخی شکل‌ها را کاهش می‌دهد و کار ویرایش یا تغییر شماره‌ها آسان‌تر می‌شود. اگر شماره‌گذاری شکل‌ها از آغاز هر فصل یا بخش انجام شود، هر شماره دو بخش خواهد داشت که بخش نخست، شماره‌ی فصل یا بخش و بخش دوم، شماره‌ی شکل خواهد بود. این دو قسمت با خطی تیره به هم پیوند می‌یابند (مانند شکل ۱-۶).

۴. مشخصات نسخه‌ی چاپی پایاننامه / رساله جهت تحويل به کتابخانه‌ی

مرکزی

دانشجویان باید یک نسخه‌ی چاپی از پایاننامه / رساله خود را به همراه یک لوح فشرده (CD) به کتابخانه‌ی مرکزی تحويل دهند.

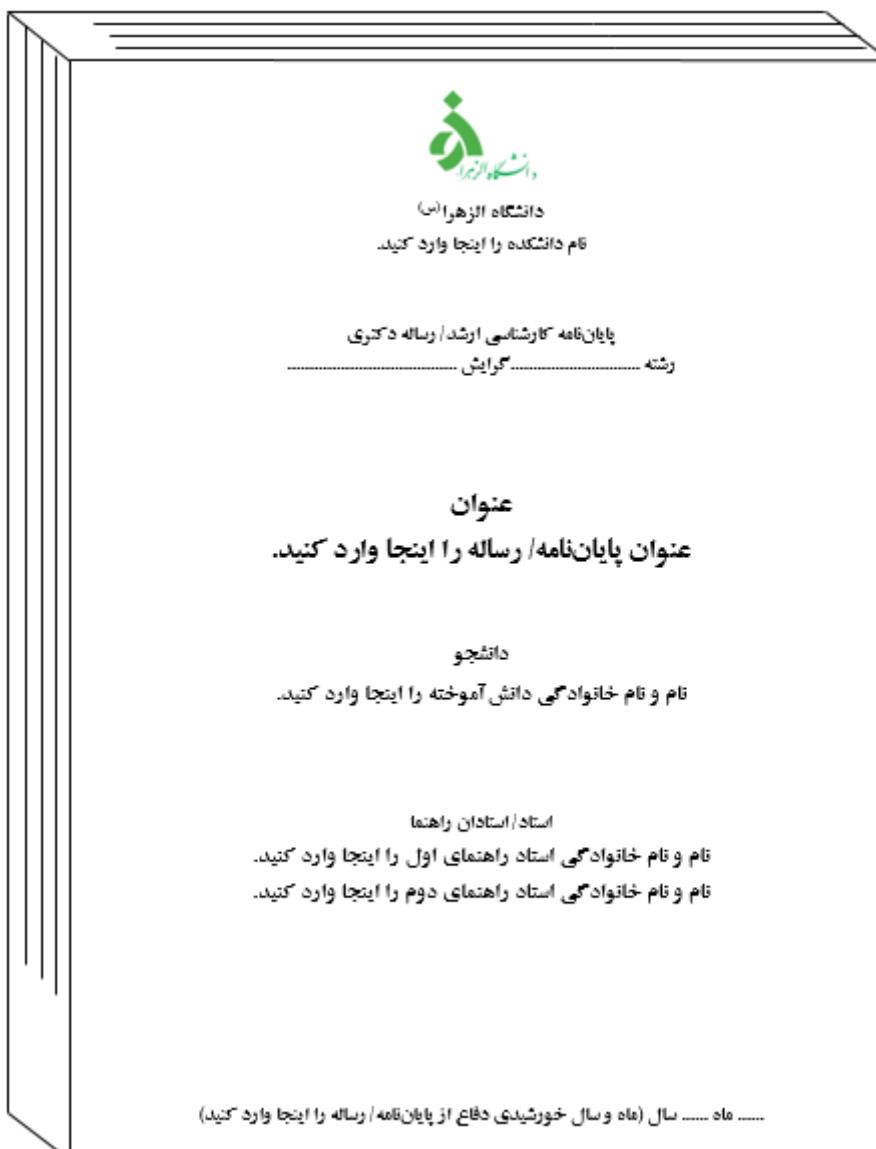
جلد پایاننامه / رساله باید شامل متن روی جلد، عطف پایاننامه / رساله و متن پشت پایاننامه / رساله باشد.

۴-۱. متن روی جلد

پایاننامه / رساله نباید بیش از یک عنوان داشته باشد و عنوان پایاننامه / رساله باید با عنوان درج شده در صورت جلسه‌ی دفاع نهایی، کاملاً یکسان باشد.

روی جلد پایاننامه / رساله باید به زبان فارسی و به صورت زرکوب طراحی شود.

جهت درج عنوان صحیح دانشکده و رشته، به کارنامه در سیستم گلستان دانشگاه الزهرا مراجعه شود.

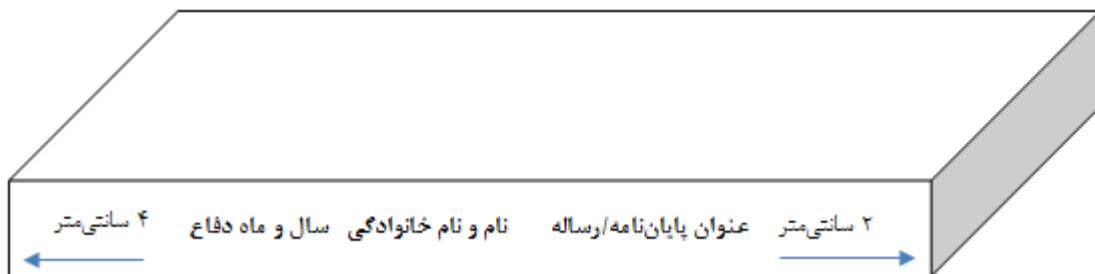

شکل ۴-۱. نمونه‌ی جلد روی پایاننامه / رساله

۴-۲. عطف پایاننامه / رساله

عطف پایاننامه / رساله باید شامل «عنوان پایاننامه / رساله، نام دانشآموخته، سال و ماه دفاع» باشد. عنوان پایاننامه / رساله‌ی درج شده در عطف، حداکثر باید شامل ۵۰ کاراکتر^۱ اولیه‌ی عنوان باشد و باقی عنوان با «...» نمایش داده می‌شود.

- نام دانشآموخته: نام و نامخانوادگی کامل دانشآموخته به همراه پسوند (در صورت وجود) درج شود.
- سال و ماه دفاع: سال و ماهی که دفاع از پایاننامه / رساله در آن انجام شده، درج می‌شود. لازم به ذکر است که باید حتماً ماه دفاع درج شود؛ نه فصلی که دفاع در آن انجام شده است.

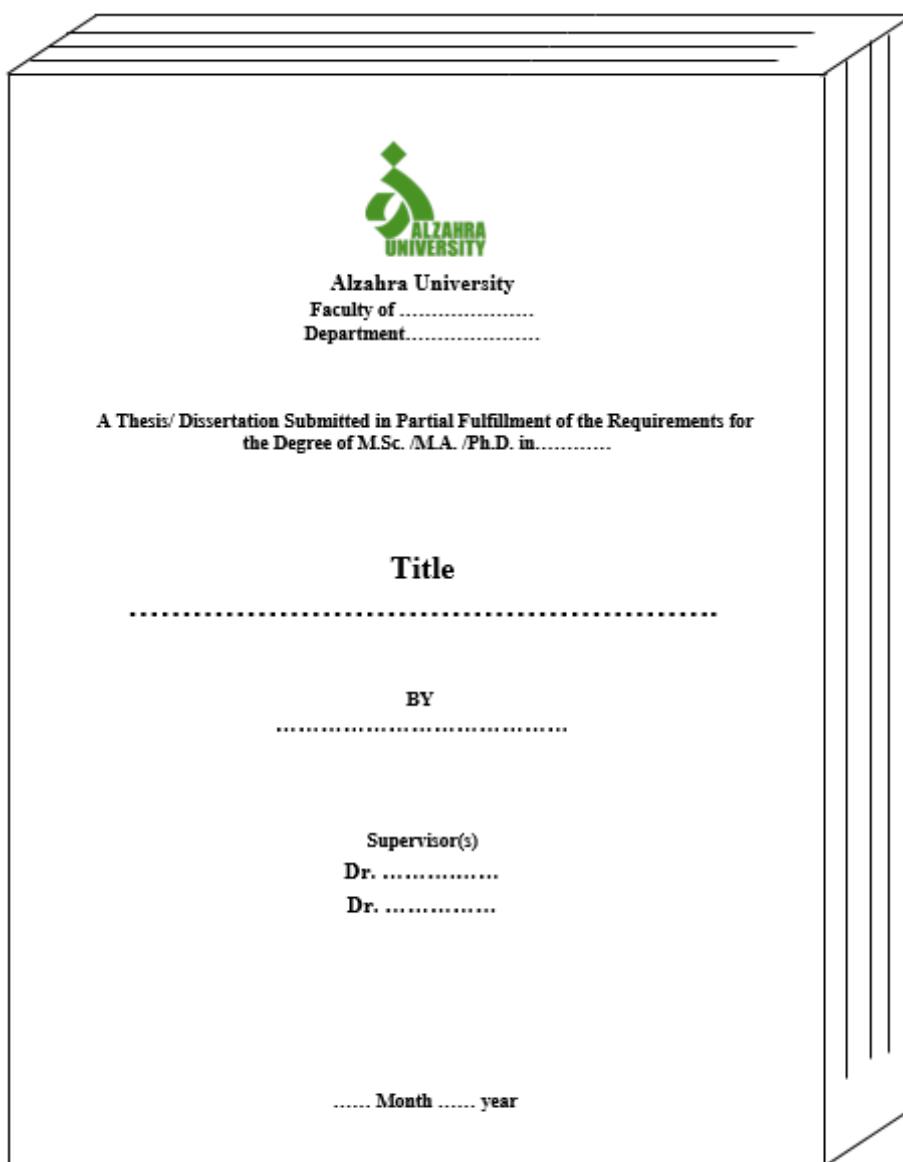

شکل ۴-۲. نمونه‌ی عطف پایاننامه / رساله

۴-۳. متن پشت پایاننامه / رساله

پشت جلد پایاننامه / رساله به زبان انگلیسی و به صورت زرکوب درج می‌شود. جهت درج عنوان صحیح دانشکده و رشته، به کارنامه در سیستم گلستان دانشگاه الزهرا مراجعه شود.

^۱. کاراکتر به هر تک واژه گفته می‌شود. تمام اعداد، حروف، سمبول‌ها، و حتی کلید خط جدید و فاصله کاراکتر هستند.

شكل ۴-۳. نمونه‌ی جلد پشت پایاننامه / رساله

۴-۴. جنس جلد پایاننامه / رساله

جلد پایاننامه / رساله باید گالینگور باشد.

۴-۵. رنگ جلد

برای تمامی رشته‌ها، رنگ جلد پایاننامه‌ی کارشناسی ارشد باید سورمه‌ای و رساله‌ی دکتری زرشکی باشد.

۴-۶. مشخصات کاغذ

- اندازه‌ی کاغذ پایاننامه / رساله باید کاغذ A4 باشد.

- اگر کاغذ مرغوب باشد و با چاپ دورو، صفحه‌ی پشت، در صفحه‌ی رو دیده نشود، بهتر است به صورت دورو چاپ شود.

- در صورت چاپ پایان‌نامه/ رساله به صورت دورو (روی صفحه: فرد، پشت صفحه: زوج) تهیه شود.

- لازم به ذکر است در صورت چاپ دورو، صفحات ابتدایی و انتها‌یی پایان‌نامه/ رساله (شامل صفحه‌ی عنوان داخل پایان‌نامه/ رساله، جدول اطلاعات پایان‌نامه/ رساله‌ی انگلیسی، جدول اطلاعات پایان‌نامه/ رساله‌ی فارسی، صفحه‌ی نام خداوند متعال، تعهد اصالت اثر و رعایت حقوق معنوی، گواهی دفاع از پایان‌نامه/ رساله، تقدیم، سپاس‌گزاری، چکیده به زبان فارسی، کارنامک، چکیده به زبان انگلیسی، صفحه‌ی عنوان انگلیسی) نیاز است که به صورت یکرو و در صفحه‌ی فرد چاپ شود.

۵. مشخصات نسخه‌ی الکترونیکی پایان‌نامه/ رساله (CD جهت تحويل به کتابخانه‌ی مرکزی و بارگذاری در پیشخوان خدمت گلستان)

محتويات *Folder* باید به شرح زیر باشد:

۱. یک فایل *Word* به نام *Full Text* (نسخه ۲۰۱۰ به بالا) شامل تمام متن پایان‌نامه/ رساله از روی جلد فارسی تا پشت جلد انگلیسی.

نکته‌ی ۱: پایان‌نامه‌هایی که با نرم‌افزارهای لاتکس، زی پرشین، فارسی‌تک و... نوشته شده‌اند، به جای فایل ورد با همان قالب ارسال می‌شوند.

نکته‌ی ۲ : صفحه‌های جدول اطلاعات پایان‌نامه/ رساله به زبان انگلیسی (کاورپیج) و جدول اطلاعات پایان‌نامه/ رساله به زبان فارسی (کاورپیج)، به ترتیب بعد از صفحه‌ی عنوان و قبل از صفحه‌ی «بسم الله» قرار می‌گیرند.

۲. یک فایل *Pdf* به نام *Full Text* شامل تمام متن پایان‌نامه/ رساله از روی جلد فارسی تا پشت جلد انگلیسی.

نکته‌ی ۱: ایجاد فایل *Pdf* از طریق *save as pdf* نرم افزار *Word* با تکمیل متادیتا^{*}.

نکته‌ی ۲ : در فایل *Pdf* نیز صفحه‌های جدول اطلاعات پایان‌نامه/ رساله به زبان انگلیسی (کاورپیج) (پیوست ۱) و جدول اطلاعات پایان‌نامه/ رساله به زبان فارسی (کاورپیج) (پیوست ۲) به ترتیب بعد از صفحه‌ی عنوان و قبل از صفحه‌ی «بسم الله» قرار می‌گیرند.

۳. یک فایل *Pdf* به نام *Title* شامل صفحه‌ی جدول اطلاعات پایان‌نامه/ رساله به زبان انگلیسی (کاورپیج) + جدول اطلاعات پایان‌نامه/ رساله به زبان فارسی (کاورپیج) + صفحه‌ی عنوان لاتین +

صفحه‌ی چکیده‌ی لاتین + صفحه‌ی عنوان فارسی + چکیده‌ی فارسی + صفحه‌های فهرست مندرجات و فهرست منابع.

نکته ۱: ایجاد فایل *Pdf* از طریق *Word* نرم افزار با تکمیل متادیتا.

نکته ۲: دانشجویانی که برای تدوین پایاننامه/رساله از نرم افزار *Latex*، زی پرشین، فارسی تک و...

استفاده می‌کنند، ضمن ارائه‌ی متن (پروتکلا) پایاننامه/رساله ای تدوین شده، نسخه‌ی ورد فایل *Title* پایاننامه را هم تحويل می‌دهند.

لازم به ذکر است نام *CD* در *Folder* باشد:

نام دانشجو به انگلیسی + شماره‌ی دانشجویی؛ مانند: *Sara Nouri ۹۷۱۴۲۵۳۶*

*جهت آشنایی با نحوه ایجاد متادیتا بر روی لینک

کلیک نمایید. <https://repository.alzahra.ac.ir/Download/archive/metadata.pdf>

*** پیوست ۱. نمونه‌ی جدول اطلاعات پایاننامه/ رساله به زبان انگلیسی (کاورپیج)**

Title:	
Surname:	Name:
First Supervisor: Affiliation: Department of, Faculty of , Alzahra University, Tehran, Iran.	Second Supervisor: Affiliation: Department of, Faculty of,(University)....,(city),(country)...
First Advisor: Affiliation: Department of, Faculty of ,(University)....,(city),(country)...	Second Advisor: Affiliation: Department of, Faculty of,(University)....,(city),(country)...
Degree:	
Department:	
Faculty:	
Alzahra university	
Subject:	Field:
Abstract:	
Keywords:	

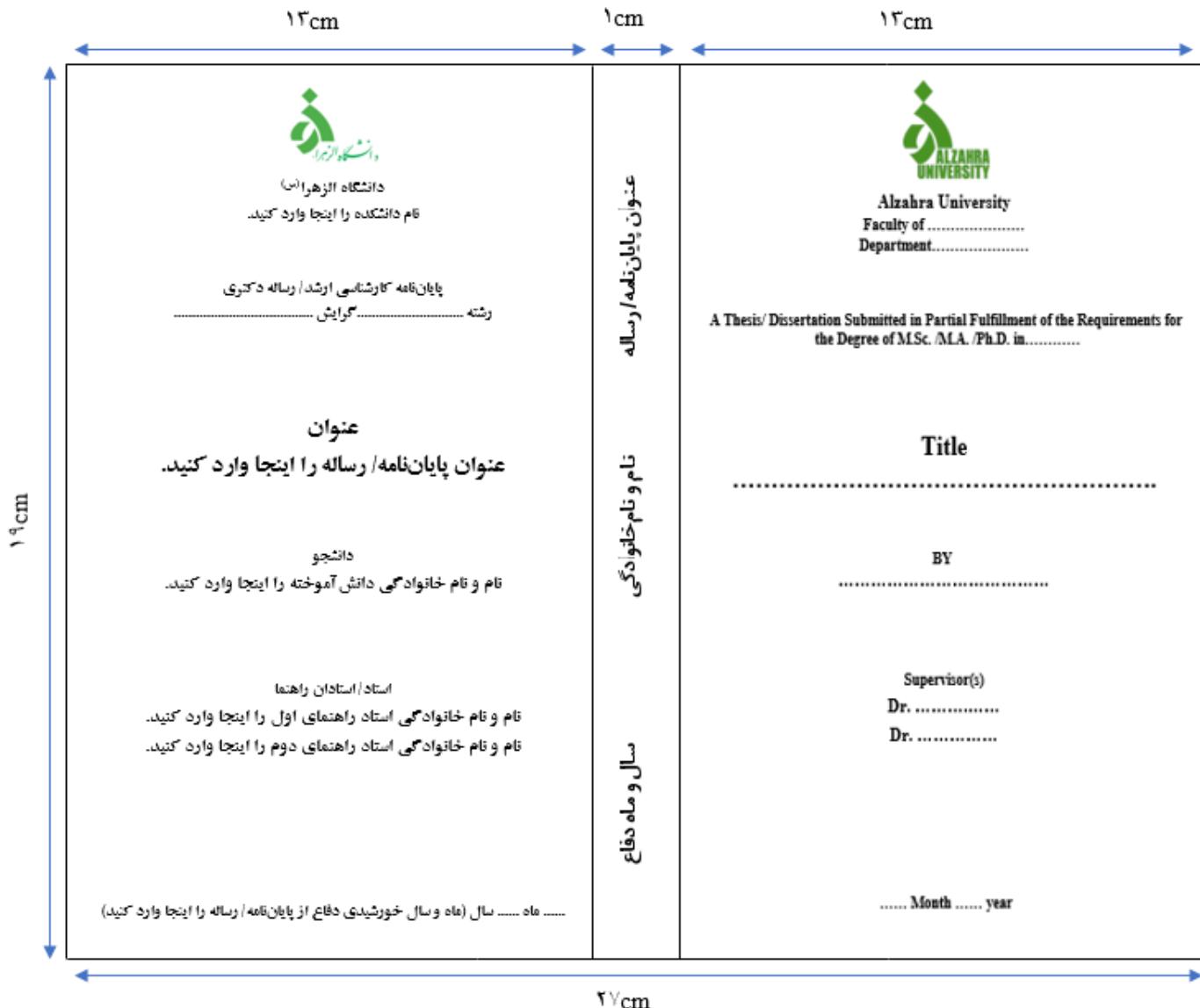
* تکمیل جدول کاورپیج با هماهنگی استاد راهنما یا استاد مشاور انجام می‌شود.

پیوست ۲. نمونه‌ی جدول اطلاعات پایاننامه/ رساله به زبان فارسی (کاورپیچ)

عنوان:	
نام:	نام خانوادگی:
استاد راهنمای دوم: وابستگی سازمانی: گروه.....، دانشکده.....،(دانشگاه)....،(شهر)....،(کشور)....	استاد راهنمای اول: وابستگی سازمانی: گروه.....، دانشکده.....،(دانشگاه)....، تهران، ایران.
استاد مشاور دوم: وابستگی سازمانی: گروه.....، دانشکده.....،(دانشگاه)....،(شهر)....،(کشور)....	استاد مشاور اول: وابستگی سازمانی: گروه.....، دانشکده.....،(دانشگاه)....،(شهر)....،(کشور)....
قطع:	
گروه:	
دانشکده:	
دانشگاه الزهرا ^(س) :	
زمینه‌ی پژوهش:	رشته / گرایش:
	چکیده:
	کلیدواژه:

پیوست ۳. ابعاد قاب سی دی

ابعاد قاب CD جهت تحويل به کتابخانه باید س ۱۹*۲۷ باشد.

شکل ۵-۱. ابعاد قاب CD

منابع:

- دستورالعمل نحوه نگارش پایاننامه کارشناسی ارشد و رساله دکتری، دانشگاه صنعتی شریف، ۱۳۹۴
- دستورالعمل نگارش پایاننامه کارشناسی ارشد و رساله دکتری، پردیس قم دانشگاه تهران
- دستورالعمل نگارش پایاننامه مقاطع تحصیلات تکمیلی، دانشگاه علوم پزشکی تهران
- دستورالعمل نگارش و تدوین پایاننامه، پردیس دانشکده‌های فنی دانشگاه تهران، شهریور ۱۳۹۲
- راهنمای نگارش پایاننامه کارشناسی ارشد و رساله دکتری، دانشگاه علم و صنعت، آذر ۱۳۸۷
- راهنمای نگارش پایاننامه‌ی رساله، وزارت علوم، تحقیقات و فناوری، بهار ۱۳۹۶
- رفرانس نویسی به روش APA، برگرفته از لینک: http://jhub.ir/apa_فرانس-نویسی-به-روش-apa

- شیوه‌نامه استناددهی به روش APA، کتابخانه دانشکده علوم تربیتی و روانشناسی، دانشگاه شهید بهشتی
- دانشکده روانشناسی دانشگاه الزهرا (۱۳۹۷). دستورالعمل تهیه و تدوین پایاننامه کارشناسی/رشد. بازیابی شده از آدرس:

https://www.alzahra.ac.ir/Index.aspx?page=_question&lang=۱&sub=۶&PageID=۲۰۴&PageID_F=۲&tempname=olomtarbiati

- American Psychological Association. (۲۰۱۹). Publication Manual of the American Psychological Association (6th ed.). American Psychological Association.